

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות
ועבודתו למען יחודה בסוד ראש השנה

יו"ל ע"י

מכון להוצאת הדא"ח

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שע"י חסידי קאסוב

ימים נוראים תשפ"א לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא

לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו

וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים הפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

**לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתינו הק'
יש להתקשר לקו "קול קאסוב"**

במס' 972-72-370-1810 או במס' 718-682-2004 ישראל 972-72-370-1810

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

להשיג הגליון בירושלים יש לפנות למס' 0533176847

נערך ונסדר ע"י:

ישר גראפיקס
347.528.6918

תוכן הענינים

מאמר סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

ועבודתו למען יחודה בסוד ראש השנה

א. האדם אינו פועל בכוחותיו שלו אלא בכח אלוקי ✦ תכונות טבעיות המעכבות על גילוי הכח האלוקי והעבודה היא לבטל את עצמו לכח האלוקי ✦ הרכבת האדם מארבע יסודות, והחילוק בין יסוד העפר לשאר היסודות ✦ כבודת יסוד העפר ועבודת זיכוכו, ונשיאת חן שיש להעושה כן

ב. סיוע מלעילא ע"י כח המצוות בסוד הולדה חדשה ✦ תכונות והתנהגות הבן מושרשים בהתנהגות אביו ואמו ✦ השכינה הקדושה אם הבנים נמצאת עם בניה לסייעם ולהדריכם

ג. פעולת ההולדה ע"י מעשה המצוות ✦ עיקר ענין ההולדה במצוות שבגופו, ביאור מצוות טלית ותפילין על זה הדרך ✦ ענין חיבוק השכינה והתעוררותו לפני מתן תורה

ד. אשר קדשנו במצוותינו, מצות מילה שורש כל המצוות ✦ אשר קידש ידיו במבטן, עניינו באברהם אבינו ✦ במצוות מילה נתגלה חיבור הקב"ה עם האדם בסוד חיבוק השכינה ✦ לידה חדשה של אברהם אבינו בבחינת ידיו במבטן ✦ ואעשך לגוי גדול וכליותיו של אברהם אבינו מלמדות אותו תורה ✦ כל רמ"ח מצוות בבחינת הולדת השכינה פטר כל רח"ם ✦ אשר קדשנו במצוותינו ברמ"ח איברין דמלכא ✦ לעסוק בדברי תורה בכח סיוע השכינה ✦ התחדשות הגילוי של מתן תורה ע"י לימודה ✦ תיקון הארץ ע"י הברכה בתורה תחילה

ה. ביאור עומק ענין ראש השנה ✦ ירידת השכינה בכל ימות השנה מאיגרא רמא לבירא עמיקתא ✦ ירידת השכינה מחמת עוונות ישראל ושקיעותם בגלות ✦ ביום ראש השנה מטיבים לשכינה תמורת עבודתה בכל השנה ✦ ביאור עבודת המלכת ה' ועבודת התשובה המשתייכת לראש השנה ✦ קשר נפלא בין קוב"ה ושכינתיה כמו לעתיד ✦ ביאור עומק ענין ידיו ה' וידיד מבטן ✦ ביאור עבודת חודש אלול כהכנה לבחינת ידיו ה' ✦ אני לדודי ודודי לי בחודש אלול, וענין צעקת השופר

ו. לפעמים אין שכר עבודה זו מתגלה מיד וביאור עניינה של רחל אמנו ע"ד זה ✦ רחל סובלת סבל גדול למען הגאולה, וכדוגמת השכינה

ז. בכל יום יש מעין עבודת ראש השנה בענין ירידת השכינה ועלייתה ✦ תיקון לימוד התורה לפני התפילה וסדר עבודת התפילה ✦ בשעת התפילה השכינה מלמדת זכות על בניה ישראל, ולכן מבקשים אז בקשות

ח. האדם צריך לדעת גודל מעלתו ולהתרגל לחשוב באופן נעלה ✦ תענוגו של הקב"ה מאדם היוצא מקליפת יסוד העפר ועובד בגדלות ✦ לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם ✦ ביאור ענין חנינא בני די לו בקב חרובין

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות ועבודתו למען יחודה בסוד ראש השנה

מתוך שיעורו השבועי של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בספה"ק כתר שם טוב במשך ימי הקיץ בירושלים עיה"ק

ובזה יובן אם בחוקותי תלכו, כי אחר שפתח צינור החכמה, שגורם צינור השפע וכו', והוא הדין כשפתח צינור היראה ועבודת ה', נעשה זה טבע, וצריך שלא יהא חק קבוע שישאר במדרגה זו כי אם שילך ממדרגה למדרגה עליונה לחדש ולפתוח עוד צינור חדש, וזה שכתוב אם בחוקותי תלכו וגו', וזה גורם לחדש צינור השפע והברכה גם כן, לכן ונתתי נשמיכם בעיתם וגו'. ובדרך זה שמעתי בשם מורי פירוש הפסוק (תהלים פא, ה) תקעו בחודש שופר וגו', כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב. והקשה, דהל"ל תקעו שופר בחודש. והעולה מדבריו, כי יראה שיהי' בחודש, ר"ל לחדש שלא יהי'

לשון ספר כתר שם טוב (אות רנו, יסודו מלשון תולדות יעקב יוסף, פרשת צו, בביאור הפסוק אם בחוקותי תלכו): שמעתי ממורי כל העולם ניזון בשביל חנינא בניא, שהוא פתח הצינור ושביל השפע לעולם [ודפח"ח, וכמו שהוא בענין השפע מזורז, כך הוא לפתוח צינורות החכמה הוא על ידי הצדיק מומחה שבדור וכו'], והנה שמעתי ממורי, ענין הנס הוא שנתחדש הדבר בפעם ראשון על הטבע נקרא גם, ואחר כך נעשה זה טבע גם כן וכו', וכמו ששמעתי בשם הרב הבית יוסף שטרח ויגע עד שמצא פירוש איזה מאמר, ואחר כך שמע אותו פירוש מאחרים גם כן ונצמער, והשיב לו האר"י זלה"ה שאתה פתחת הצינור.

א. לשון הגמרא (ברכות ז, ב; תענית כד, ב) 'בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת כל העולם כולו נזונין בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת'. וראה לשון בעל התולדות בספרו צפנת פענח (פר' תרומה): שמעתי ממורי זלה"ה פירוש הש"ס שיצאה בת קול כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת, דרצונו לומר 'בשביל' דהיינו שהוא עשה צנור ושביל לכל העולם, וזה שכתוב ב'שביל' חנינא בני, ודפח"ח.

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

הכוחות הרוחניים והחושים והיכולות שיש באדם המה כוחות רוחניים שניתנו באדם במתנת שמים, ואינו יודע ומכיר כלל בחוזקם ותקיפותם של כוחות אלו.

תכונות טבעיות המעכבות על גילוי הכח האלוקי והעבודה היא לבטל את עצמו לכח האלוקי

אמנם, טענתו של האדם יכולה לבוא רק מצד תכונות נפש מסוימות הנמצאות בו, שלפי סגנון תכונות אלו נמצא שיהיו לו מניעות שונות שיעכבו אותו מלהוציא לפועל את הכוח האלוקי הטמון וגנוז בו, וטענה זו יש בה מן האמת, אבל טענה זו גופא היא קוטב עבודתו של האדם בעולם הזה. כי האדם צריך לפעול בעצמו בעבודה רבה שתכונות הנפש השונות לא יעכבו בעד הכוח האלוקי הנמצא בו, והיינו שצריך האדם לבטל את עצמו לכוח האלוקי הנמצא בפנימיות כל כוח וחוש שיש בו, ובזה האופן לא יעכב בעדו כלום, כי אין כוח שיכול לעמוד ולעכב על אלוקות ח"ו. ומאחר שגילה האדם בעצמותו את הכוח האלוקי והוציאו לפועל, שוב אין לו לחשוש משום תכונה רעה ושאר עניינים.

הרכבת האדם מארבע יסודות, והחילוק בין יסוד העפר לשאר היסודות

והנה, אחד מהדברים העיקריים המשפיעים על תכונות הנפש

כמו חק קבוע, וז"ש כי חק לישראל וכו', ודפח"ח, עכ"ל הקדוש.

ויש להרחיב ולבאר ענין זה של פתיחת הצינור בדרכי עבודת ה' עד שנהיה טבע ממש, ואין מרגישים בזה עיכובים ומניעות שונות, והמסתעף מכל זה בעבודת ה'.

א.

האדם אינו פועל בכוחותיו שלו אלא בכח האלוקי

הנה באמת כל העיכובים המעכבים בעד האדם, ומחמתם סובר שאינו יכול כלל לעבוד את ה' מחמת גודל מניעותיו, כל טענות ומחשבות אלו אינם נכונים ביסודם כלל, כי אליבא דאמת אין האדם משתמש בכוחותיו העצמיים כלל, כי כל כח החיות שיש לאדם הוא כוח אלוקי, ולכן לא שייך שימדוד האדם ויגביל את כוחותיו וישער בעצמו כמה יכולת וכח יש לו, כי מאחר שהוא כוח אלוקי אין ביד האדם לשער ולמדוד כלל בשכלו ובדעתו הגשמיים דבר זה.

והראיה הפשוטה לזה, כי הנה בעולם הזה לא שייך כלל לקנות באיזה צד קנין שהוא חוש מסוים או כוח החיות מסוים הנמצא באדם, וגם אם יתאספו כל היצורים והכוחות שבעולם לא יוכלו לברוא אפילו חיות של בריה קלה וזעירה, וכל שכן כוח וחוש הנמצא באדם, כגון כוח המחשבה או כוח הראיה והשמיעה וכיוצא בזה. מכאן ראיה פשוטה שכל

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות ג

ומה שנוגע לענייננו, הוא בעיקר מהות יסוד העפר, כי מכל ארבעת היסודות שלושה הם יסודות רוחניים ונעלים יותר, והיינו שהם מזוככים ונקיים יותר וממילא הם נעלים וקרובים יותר לחלק הקדושה. יסוד האש יש בו בחינת חמימות והתלהבות, והוא חוש רוחני ואינו מגושם כל כך, ונקל להעלותו לקדושה ולהשתמש בו לעבודת ה', כן יסוד המים, שמשם בא ענין חסדים ותענוגים שגם הם חושים דקים הקרובים לצד הקדושה, וכן יסוד הרוח שגם הוא אינו מגושם, ושמו מורה עליו שהוא רוחני והיפוך הגשמיות. אבל יסוד העפר, שמו מורה עליו שהוא חלק העפר והגשמיות, והוא מושך את האדם לעצלות וכבודות, ובהתגברות יסוד זה מתעכב האדם בכל מיני עיכובים שונים ומשונים, עד שאינו יכול להתקדם

הוא ענין הרכבת ארבעת היסודות בנפשו של כל אדם, כי ידוע הדבר שכל הנמצא תחת השמש מורכב מארבעה יסודות שורשיים, שהם אש, רוח, מים ועפר, ותכונות נפשו, חושיו וכישרונותיו של כל אחד ואחד בנויים ומשורשים על הרכבת ארבעת היסודות כפי שהם באדם זה. כל אחד ואחד לפי תגבורת יסוד אחד יותר מחבירו, כן יהיו תכונות נפשו, ושם הוא חלק עבודתו לעבוד ולזכך את הרכבת היסודות המיוחדת אליו. ויש אנשים נעלים יותר שנבראו באופן שגופם מזוכך, ואצלם ארבעם היסודות ממוזגים היטב, ויש להם מכל יסוד רק כפי הנצרך, לא פחות ולא יותר, ואינם צריכים כל כך להתייגע ולזכך את עצמם כשאר הנבראים. וכבר נתבאר כל ענין זה בעומק וברוחב במק"א^ג, עיין שם ותרווה צמאונך.

ב. כמו שכתב בעל התניא ז"ע בביאור היסודות מצד הרע (תניא פ"א): דלכל איש ישראל אחד צדיק ואחד רשע יש שתי נשמות וכו', נפש אחת מצד הקליפה וסטרא אחרא והיא המתלבשת בדם האדם להחיות הגוף וכו', וממנה באות כל המדות רעות מארבע יסודות רעים שבה, דהיינו כעס וגאווה מיסוד האש שנגבה למעלה, ותאות התענוגים מיסוד המים כי המים מצמיחים כל מיני תענוג, והוללות וליצנות והתפארות ודברים בטלים מיסוד הרוח, ועצלות ועצבות מיסוד העפר, ע"כ. וכבר נתבאר באריכות בשיעור בענין ארבע יסודות, שיש ארבע יסודות מסטרא דקדושה, ששורשם הוא כוחות המלאכים, ולעומתם יש ארבעת יסודות מסטרא דקדושה, עיי"ש, וכמו שהאריכו בזה הרמ"ק בפרדס רימונים (ש"ב פ"א; ש"ח פ"ג; ובכ"מ) ומרן האריז"ל בעץ חיים (ש"ג, פ"א-ב ופ"א).

ג. בהמאמר על ד' יסודות האדם ועבודת האדם בעבודתו ית' עמהם.

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

אצלו, הגם שבוודאי גם יסוד האש צריך זיכוך ובידור ואדם לעמל יולד, אבל מהות יסוד האש הוא שקופץ לדרכו בכל עוז ואינו נרתע משום מעכב, כי כן תוקף האש הבוררת בהתלהבות ועולה למעלה במהירות, וגם האדם ששורשו מיסוד האש יצליח בכל ענין שיתחיל בו, ולא יסוג לאחור מכל מעכב ומונע. מה שאין כן באדם ששורשו בעיקר מיסוד העפר, שיפול בכבדות ועצלות, ויחשוש על כל צעד ושעל מכל עיכוב רחוק שיש ספק שיוכל לעמוד בדרכו^ה, כי כן הוא יסוד העפר, שהוא יסוד הכבד מכולם,

בכל התוקף למלא את תכליתו וייעודו^ה.

כבודת יסוד העפר ועבודת זיכוכו, ונשיאת הן שיש להעושה כן

והאנשים אשר גובר בהם יסוד זה, מעצם טבעם הם אנשים כבדים וקשים, וכל דבר מפריע להם ומעכב אותם, והרבה נסיונות ומניעות נערמות עליהם עד שמצליחים בקושי רב להכניע את היסוד הזה. ונתבונן למשל בהשוואת אדם שיסוד האש גובר אצלו לאדם שיסוד העפר גובר

ד. כדברי בעל התניא זי"ע (תניא פכ"ה): והן בבחי' ועשה טוב להתגבר כארי בגבורה ואומץ הלב נגד היצר, המכביד את גופו ומפיל עליו עצלה מבחי' יסוד העפר שבנפש הבהמית, מלהטריח גופו בזריזות בכל מיני טורח ועבודת משא בעבודת ה' שיש בה טורח ועמל, כגון לעמול בתורה בעיון ובפה לא פסיק פומיה מגירסא וכו', וכן לתפלה בכונה בכל כחו ממש, וכן בעבודת ה' שהוא בדבר שבממון כמו עבודת הצדקה, וכיוצא באלו ממלחמות היצר ותחבולותיו לקרר נפש האדם שלא להפקיר ממונו ובריאות גופו, עכ"ל. וראה שם באגרת הקודש (פט"ו): דכמו שהאפר הוא מהותו ועצמותו של העץ הנשרף, שהיה מורכב מד' יסודות ארמ"ע, וג' יסודות אמ"ר חלפו והלכו להם וכלו בעשן המתהווה מהרכבתן כנודע, ויסוד הד' שהיה בעץ שהוא העפר שבו היורד למטה ואין האש שולטת בו הוא הנשאר קיים, והוא האפר, והנה כל מהות העץ וממשו וחומר וצורתו באורך ורוחב ועובי שהיה נראה לעין קודם שנשרף, עיקרו היה מיסוד העפר שבו, רק שאמ"ר כלולים בו, כי העפר הוא חומרי יותר מכולן ויש לו אורך ורוחב ועובי, משא"כ באש ורוח, וגם המים הם מעט מזעיר בעץ, וכל ארכו ורוחבו ועוביו הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר.

ה. והרבה פעמים אפשר לראות שהכל מוכן לפני האדם, ויכול לקבל רוב טובה מן הנמצא בחלקו עכשיו, אבל מתחיל לחשוב ולהתעמק בחשבונות צדדיים ורחוקים, ומאבד הכל בידינו. וכגון שיישב מגיד שיעור אחד בשיעורו ויאמר סברא נפלאה והבנה נכונה, וכולם מתפעלים ממנה ומתוק וערב להם, אבל האדם שהעיקר אצלו הוא יסוד העפר יתחיל מיד לחשוב מדוע אמר המגיד שיעור דבר זה, ולמה נתכוין בזה, ומה חשב עלי, ואולי היה כוונתו על אדם מסוים או מקרה מסוים

ה סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

לצד הרע, ובכל זאת הם מתייגעים לשבור ולהכניע את יסודותם הגשמיים ולשעבדם לאביהם שבשמים. ומצד זה הרי שאדרבה יש מעלה גדולה לבני האדם אשר יסוד העפר גובר אצלם ביותר, כי ע"י יגיעתם והתאמצותם היתירה יוכלו לבוא למדריגות גבוהות ונעלות יותר משאר בני האדם.

בי באמת, אדם המתייגע בכל כוחו לשבור את חלק הגשמי שבו, ומראה במסירות נפשו היאך שהוא מסור להשי"ת בכל נימי נפשו כבן יחיד המסור לאביו עד מאד, הוא זוכה בזה לנשיאת חן נפלאה אצל בוראו, והשי"ת משפיע לו בינה ודעת לעבוד אותו באמת, ומקרב אותו בקירבה גדולה עד מאד.¹ כי מאחר שהוא בן

והוא יסוד מגושם היורד למטה ונמוך מכל היסודות שעליו.²

אמנם, צריך לדעת שהקב"ה אשר ברא את הכוח הרוחני הטמון בכל היסודות ובכל דבר גשמי, ברא בוודאי גם את הבשר הגשמי של האדם ואת יסוד העפר אשר בו, והיה יכול הקב"ה לברוא את האדם באופן נעלה יותר ולא לתת בו את יסוד העפר, או לעשות שיהיה יסוד העפר מזוכך יותר, אמנם לא באלה חפץ ה', כי מלאכים ושרפי מעלה יש להקב"ה בשמי השמים די והותר, וכל חפצו ותענוגו הוא מבני האדם אשר נמצאים בארץ ויסודם הוא מיסוד הארץ שהוא העפר, והגשמיות המונחת בהם יכולה להטותם באופן משונה ומגונה ביותר

שהיה כך וכך, וכדומה הרבה חשבונות רבים שבאמת אינם שייכים כלל לענין, ויתירה מזאת שהם אפילו נמוכים מאד מדרגת האדם החושב בהם, כי מעצם שורשו וטבעו הוא יותר נעלה מכל הדברים החיצוניים האלו. אבל כן טבעו של יסוד העפר שמושך את האדם למטה, ומשבר את כל השגות ודרגת האדם שיתנהג כבהמה ממש, ופועלת באדם שיהיה 'רוח הבהמה היורדת היא למטה' (קהלת ג, כא), תמורת 'רוח בני האדם העולה למעלה' (שם).

1. כדברי הזוהר הקדוש (ה"ב כד. א): תא חזי, אשא מסטרא דא, מים מסטרא דא, ואינון מחלוקת. עאל רוח בינייהו ואחיד לתרין סטרין, הדא הוא דכתיב ורוח אלהים מרחפת על פני המים, דהא אשא קאים לעילא בסטרא דא, ומים קיימי על אפי ארעא, רוחא אעיל בינייהו ואחיד לתרין סטרין, ואפריש מחלוקת. עפר, מיא קיימי עליה ורוחא ואשא, ומקבלא מכלהו בחילא דתלתא אלין דקיימי עלה [- כלומר שהוא הנמוך מכל היסודות ומקבל מכולם], עכ"ל הזוהר. ויציבא מילתא בחכמת האמת שייסוד העפר הוא בחינת רוח מערב, וכנגד מידת המלכות שהיא למטה מכל הספירות ולית לה מגרמה כלום, ומקבלת את ההשפעה מכל הספירות, עיין שם בדברי הזוה"ק באריכות, ובביאור האריז"ל בזוהר הרקיע שם.
2. כמו שמצינו אצל משה רבינו אבי הנביאים, שמסר את נפשו בעבור כלל ישראל אחר מעשה העגל, ואמר אחר כך 'ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך הודעני נא

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

להוציא לפועל את הכוח האלוקי אשר בקרבו. סיוע זה הוא בעיקר ע"י כח המצוות, כמאמר חז"ל (מכות פ"ג מט"ז) רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות¹, שנעשה בזה כעין הולדה מחודשת של האדם, וע"י הולדה זו שוב אין לו מניעות ועיכובים מצד יסודותיו ותכונותיו, ויכול להתעלות למקום ומדריגה נעלית מאד. סיוע זה שאדם מקבל מן השמים בבחי' הולדה יש בו עומק גדול, וצריך לבאר הענין על בוריו.

מסור שלו, נותן לו השי"ת מאוצר גנזיו מתנות נפלאות אשר לאו כל אדם זוכה לזה, כי הוא בנו חביבו המתייגע בעבורו. וכן הוא בכל אחד ואחד, לפי עבודתו ויגיעתו באתערותא דלעילא, משפיע עליו השי"ת לפי השגתו ודרגתו, דעת ויקר וכל הטובות שבעולם, ובאופן גבוה מעל גבוה, שהאדם מצד עצמו אינו יכול להגיע לזה כלל, רק בחסד ה' עליו כל היום.

ב.

סיוע מלעילא ע"י כח המצוות בסוד הולדה חדשה

תכונות והתנהגות הבן מושרשים בהתנהגות אביו ואמו, ובתחילה נקדים מה שרואים בחוש, מבשרי אחזה אלוך, שקדושת האדם וזיכוך תכונותיו תלוי

והנה, כל העת מקבל אדם סיוע מלעילא כדי שיוכל לעמוד בנסיונות, ושלא יתפעל מכל היסודות והטבעים הקשים שלו, בכדי שיוכל

את דרכך ואדעך' (שמות לג, יג), והשיב לו השי"ת 'גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה כי מצאת חן בעיני ואדעך בשם' (שם, יז), וכן אמר לו 'ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם ה' לפניך וחנתי את אשר אחן ורחמתי את אשר ארחם' (שם, יט), כי ע"י המסירות נפש והיגיעה זוכים לנשיאות חן ולדעת וקירבת אלוך.

ח. מהר"ל בספר תפארת ישראל (פ"ה-ז) האריך בביאור מאמר זה, ובין הדברים כתב (בפ"ה): ויתבאר בפרק שאחר זה כי המצות הם צירוף וזיכוך האדם, ויותר יש לו צירוף ברבוי המצות ממה שיש לו במעוט המצות. כי זהו עיקר מה שנתנה תורה ומצות, שיהיו לאדם פעולות ומעשים אשר מצרפים נפשו החמרית, ולעשות הנפש זך ונבדל. ואם לא כן מותר האדם מן הבהמה אין (קהלת ג, יט), כי היה האדם חמרי טבעי כמו הבהמה. ואם כן איך לא יהיה הדבר הזה ברור, כי רבוי המצות הם זכות לאדם, עד שהוא דבר פשוט בתכלית. וכן כתב שם (בפ"ז): ועוד נתיחדו במצות עשה, שהם רמ"ח מצות. כי הנפש שהיא עומדת בגוף נוטה עצמה אל הטבע, והיא באמת נפש אלקית מלמעלה, רק שהיא עומדת בגוף. צריך להוציא אותה מן הטבע, ולהיות לה דביקות בו יתברך. וזהו על ידי המצות, אשר מעשה המצות הוא לפי השכל אשר מסודר לאדם. ועל ידי שעושה המצוה, שהיא

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות :

עליו מניעות והפרעות שונות מצד החיצוניות, מבחינת היסודות והתכונות, ועל ידי הסיוע והכח שמקבל מלעילא, שהוא בבחינת האב והאם - ובעיקר האם - הרוחניים, יכול להתייצב על עמדו בניחותא, ולא להתבלבל מכל התכונות הטבעיות, כי אמו מרגיעה אותו באהבה, ומולידה בו ומעוררת בו את הכח הרוחני, שהוא מהותו העצמית, ונותנת בו כח ותקוה לעמוד בכל הנסיונות ולצאת מכל הבלבולים וקטנות המוחין.

וביאור הדבר, כי השכינה הקדושה, אשר היא כנסת ישראל כלה קרויה בנעימה, נמצאת כל העת עם בניה, הם בני ישראל אשר כולם בני מלכים ונאמר עליהם (דברים יד, א) בנים אתם לה' אלוקים. וגם בכל מקום שנמצאים ישראל בגלות, השכינה הקדושה נמצאת איתם וחופפת עליהם תמיד כאם על בנים, כדברי חז"ל (מגילה כט, א) שבכל מקום שגלו ישראל שכינה עמם. וכיון שכל מגמת ותשוקת השכינה הוא לעשות נחת רוח לבעלה, הוא קודשא בריך הוא, לכן היא מסייעת תמיד בעד הבנים, ופועלת בהם תמיד הולדה חדשה, להוציא אותם מכל בלבוליהם ועיכוביהם, כדי שיוכלו ללכת בדרך הישר לעשות נחת רוח לאביהם שבשמים.

בעיקר בהתקדשות אביו ואמו, וע"י מורשים לבנם צלם טהור ומזוכך, וכל עבודתו בעולם היא בנקל מאד, כי תכונותיו מזוככות ומסייעות אותו. וגם אחר כך, בזמן התפתחות הילד וגדילתו, כל ימי חייו יהיו לפי מה שראה בביתו אצל אביו ואמו, כי אם ישררו בבית השלום והשלווה ואביו ואמו יחנכוהו במסירות ובנעימות, בוודאי יוכל להצליח אחר כך הרבה יותר מן הילד שראה בביתו מחלוקת וצעקות וכיו"ב. ודבר זה נפעל ע"י התנהגות האב והאם, וביותר ע"י האם הנמצאת עם הילדים ודרכה להרגיעם ולהרעיף עליהם טובה.

ומשמעות הדבר הוא, שחוץ מן הכח האלוקי הפנימי הנמצא באדם שהוא כח נפלא מאד, נדרש שגם מהלך חייו ותכונותו יהיו נבנים באופן נכון, כדי שלא יעכב בעדו החיצוניות להוציא לפועל את הפנימיות שהיא חלק אלוה-ממעל.

השכינה הקדושה אם הבנים נמצאת עם בניה לסייעם ולהדריכם
וביותר עומק כן הוא גם בשורש הענין, כי לכל אחד מבני ישראל יש כוח אלוקי נפלא ונורא, ומוטל עליו להוציא מכח את הפועל ולעבוד עמו באופן נעלה, אמנם יש

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

גדולה יש לו לאדם בבואו להסיר עיכובים אלו, וקושי זה יכול להוציא מדעתו לרוב העמל הגדול. לכן, בענין זה פועלת השכינה למטה, שהשכינה כביכול נוטלת אותו על זרועותיה, כאמא המחבקת את בנה, ופועלת בו בכח המצוה פועלת הולדה חדשה של גוף מזוכך יותר, ובכח זה מתיישבת עליו דעתו, ונקל עליו לצאת מכל המניעות ולהתחבר לקודשא בריך הוא. וזה סוד מטבע ברכת המצוות 'אשר קדשנו במצוותיו', שכתב האר"י (שער הכוונות, ענין הברכות) לכוין בתיבת 'אשר' שהיא אמא, כי השכינה מולידה אצל האדם מהות חדשה ע"י עשיית המצוה, ובזה מתקדש האדם, ויכול לפעול את תכליתו בלי עיכובים.¹

עיקר ענין ההולדה במצוות שבגופו, ביאור מצוות טלית ותפילין על זה הדרך

ועיקר ענין זה נפעל במצוות שבגופו דווקא, שהם מצוות שאי אפשר לעשות ע"י שליח כלל, כי

ג.

פעולת ההולדה ע"י מועשה המצוות ופעולת השכינה בזה, הוא ע"י מועשה המצוות, כי מצוה משמעה מלשון 'צוותא'², והיינו שיש כאן מהות של חיבור וצוותא של כח השכינה על מנת לקדש את האדם. ויש בזה שני חלקים, חלק אחד הוא מהות המצוה כפשוטה, לחבר את החלק הרוחני והאלוקי אל שורשה, וזהו ענין 'צוותא' כפשוטו. אבל חוץ מזה יש כאן ענין ובחינת הולדה אפילו בגשמיות האדם, כי אפילו הגוף העומד לכאורה בסתירה לכל ענין המצוות שהם עניינים רוחניים, הרי גם הגוף עצמו אינו יכול לעשות שום פעולה בלי הכח האלוקי המחיה אותו, ובלי כח זה בשר האדם היה מרקיב כמו סתם בשר בלי חיות, ומוכח שיש כאן חיות אלוקות נסתרת אף בגוף הגשמי.

אמנם, על חיות אלוקות זו ישנם כמה העלמות והסתרים המעכבים את גילוייה, ועמל ויגיעה

ט. כמו שכתב בעל התניא בליקוטי תורה (בחוקותי מה, ג): דהנה המצות הן רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, והנה השס"ה ל"ת הן להפריד את הרע, אבל רמ"ח מ"ע הן הנקראים אברין דמלכא, כמו למשל אבר הוא כלי אשר בו נמשך חיות ממקור החיות אשר שורה במוח, כן הוא כאן כי המצוה היא כלי לאורו יתברך הנמשך מסתימא דכל סתימין למטה להשגת האדם השפל, ואורו ית' המלוכב בה הוא הנקרא יין מלכות רב כיד המלך אין סוף לאורו יתברך, והוא כוונת המצוה שהוא להמשיך אורו יתברך למטה ע"י כלי המצוה והתורה הלזו, והוא לשון צוותא לשון חיבור, עכ"ל, ועיי"ש באריכות.

י. ולהלן יתבאר שורש הענין מדברי הזוה"ק וספרים הקדושים.

לבבנו, ולשון זה הוא ביטוי נפלא לפעולת השכינה בהנחת התפילין, כי כמו הנער הקטן המביא את כל הדבר הקשה עליו אצל אמו, והיא מרגעת אותו ומשיבה את דעתו, כן הקב"ה פועל ע"י השכינה מהלך נפלא שיעמיד את האדם על מכונו וירגיעו כראוי, ויוכל לעשות את המצוה כאות נפשו באופן הנכון. ונרמז ענין זה בתיבת 'כאש"ר עם לבבנו', שהתפילין הם כבחינת 'אשר', שהיא ענין אמא החופפת על הבנים, ומסייעתם להוציא לפועל את אשר עם לבכם, בלי מניעות ועיכובים"א.

ענין חיבוק השכינה והתעוררותו לפני מתן תורה

ובח זה נקרא בחינת חיבוק, כמו שהאם מחבקת את הולד ונושאת אותו עליה, כן כביכול השכינה מחבקת את האדם ומסייעת לו לצמוח ולגדול באופן הראוי. ומצינו שנתעורר ענין זה ביותר לפני מתן תורה, כמו שכתוב (שמות יט, ד-ו) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי. ועתה אם שמוע תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים וגו'. ואתם תהיו

חייבים הם להיות בגופו של אדם דווקא, וע"י מצוות אלו משתעבד גופו של אדם על הרכבת יסודותיו ותכונות נפשו בשעבוד גמור לקודשא בריך הוא, והשכינה פועלת בו הולדה חדשה להתפתח באופן נעלה ולבוא לעצמותו האלוהית.

והדונמא לזה הוא במצוות הטלית והתפילין, שהם מצוות שבגופו הנעשות בתחילת היום וכהקדמה לעבודת התפילה. כי מצות להתעטף בציצית ידוע סודה שהוא מצד אור המקיף (שער הכוונות דרושי הציצית, א), והרי זה ממש כנשר יעיר קינו על גזוליו ירחף (דברים לב, יא; נוסח לשם יחוד לפני עטיפת הטלית), כמו אמא החופפת על בניה להצילם מכל רע, כן פועלת השכינה על האדם ע"י הטלית רוגע ושלוות הנפש לעשות מלאכת הקודש כראוי. ואחר כך מניח את התפילין, שעניינם לשעבד בפועל את הגוף, ובעיקר את הלב והמוח לעבודתו יתברך שמו.

ואומרים לפני הנחת התפילין (נוסח לשם יחוד לפני הנחת תפילין) 'ומשפע מצות תפילין יתמשך עלי וכו', ושלא יפתנו ולא יתגרה בנו יצר הרע, ויניחנו לעבוד את ה' כאשר עם

יא. וכן הוא בענין רצועות התפילין, שכתבו המקובלים (ראה שעה"כ ענין התפילין, דרוש ה) שע"י הרצועות יש התקשרות והמשכת מוחין אל השכינה, ולכאורה יפלא וכי מה שייך לקשור את השכינה ע"י הרצועות, אבל הענין בזה הוא שהשכינה מתחברת בחיבור עצום עם האדם המניח את התפילין, ומולידה בו מהות חדשה, ופועלת יחד עמו כדי לעשות נחת רוח לקוב"ה.

י סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

ישראל היא מעוררת בהם הולדה חדשה להתגבר על התכונות הגשמיות המעכבות בעדם, כאשר נתבאר.

ד.

אשר קדשנו במצוותיו, מצות מילה שורש כל המצוות

וזהו ענין 'אשר קדשנו במצוותיו', כי קדושה הוא לשון הפרשה והבדלה כנודע², ורק ע"י כח השכינה בפעולת המצוות מקבל האדם את הכח להיות מופרש ומובדל לגמרי מכל הבלבולים הסובבים אותו מבית ומבחוץ, כי השכינה תעמיד אותו במעמדו הנכון והעצמי שיוכל לקיים את כל המצוות וללמוד תורה בדבקות, בהתחברות עצומה ונפלאה בנותן התורה והמצוות.

ושורש ענין זה שהוא שורש כל המצוות, נתגלה במיוחד במצוה הראשונה שנצטוו בה אברהם אבינו, והיא מצות מילה, שבמצוה זו נחתם אברהם אבינו וצאצאיו אחריו בגופם ממש, והיא פועלת שינוי בגוף הגשמי ממש, לצאת מכלל אומות העולם ולהכנס תחת כנפי השכינה

לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וגו'. ודרשו חז"ל (ספרי דברים, פיסקא שיד) על הפסוק (דברים לב, יא) כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף, שעולה על 'ואשא אתכם על כנפי נשרים'. והיינו שנתעורר אז באופן נפלא כח החיבוק של השכינה החופפת על בניה ומסייעת בעדם תמיד.

וגם לשון 'והייתם לי סגולה' מורה על ענין זה, כמו שכתב בספר **עבודת ישראל** (פר' ראה, ד"ה בנים אתם), וזה לשונו: כי סגולה היא סגו"ל, שעל ידי ישראל נעשה הקדוש ברוך הוא בחינת בחור כארזים ומשתעשע בהם, כמו האב שנוטל התינוק בין שתי ידיו, **כן צורת סגו"ל שתי נקודות הם בחינת שני ידיו והשלישית הוא כאשר ישא האומן את היונק**, ובטעמים ונגינות נקרא סגולתא, והוא תענוג יותר כשאב מתענג עם בנו ומגביהו ומנטלו ומנשאו על ראשו ומתענג בו, וזה שכתוב (תהלים קלה, ד) ישראל לסגולתו, עכ"ל. והרי לן שלשון סגולה מורה על בחי' החיבוק הזה, ומהות מתן תורה ומצוות לישראל היה התקשרותם בשכינה, וע"י חיבוקה וחיבורה עם

יב. כמו שכתבו המפרשים בפרשת קדושים תהיו. ובגמרא בקידושין (ב, ב) אמרו שפירוש לשון הרי את מקודשת לי, היינו שאסורה על כל העולם כהקדש. וכתבו שם התוספות: והרי את מקודשת לי כלומר להיות לי מקודשת לעולם שבבילי, כמו (נדרים מה, א) הרי הן מקודשין לשמים, להיות לשמים. ופשטא דמילתא מקודשת לי מיוחדת לי ומזומנת לי. וראה אוהב ישראל (פר' תרומה, ד"ה ויקחו לי): והנה לשון קידושין ידוע שהוא לשון הפרשה והבדלה וכו', והיינו שהבעל אומר לאשתו הרי את מקודשת, מופרשת ומובדלת מכל האנשים רק להיות לי.

יא סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

ולכאורה פירוש התוספות הוא מילתא דתמיהא, כי איך שייך לומר על אברהם אבינו, שהוא בנו של תרח ובן הנדה, לשון של 'קידש ידיו מבטן', בוודאי שהיה אברהם אבינו אדם הגדול בענקים, אבל קדוש מבטן במציאות לא היה. אבל באמת, דבר זה גופא הוא מהות מצות מילה, כי הקב"ה אמר לאברהם אבינו כשציווה אותו על המילה 'אני א"ל שד"י התהלך לפני והיה תמים' (בראשית יז, א), והיינו שע"י המילה יכרות עם הקב"ה ברית של אהבה, ויוכל להתהלך לפני ה' ולהיות מאוחד עם הקב"ה ביחוד נפלא, כמו שפירש רש"י על התהלך לפני 'הדבק בעבודתי'. וזהו 'תמים', היינו שיהיה שלם עם ה', וראוי שתשרה עליו השכינה ברמ"ח אבריו¹.

ומבואר גם כן במה שנתגלה אליו ה' כאן בשם שד"י, כי ידוע מדברי האר"י ז"ל (ספר הליקוטים פר' לך) שיש בגופו של אדם אותיות ש' ד', וע"י המילה נתגלה גם אות י' ונעשה שד"י², וממילא מבואר היטב מה

בתוך כלל ישראל. וכלשון הברכה שאומרים אחר המילה 'אשר קידש ידיו מבטן', שיש כאן קדושה והבדלה עצמית בגוף הנימול, שיוכל להדבק בקודשא בריך היא בלי כל העיכובים והמניעות.

אשר קידש ידיו מבטן, עניינו באברהם אבינו

והנה, בפירוש לשון 'אשר קידש ידיו מבטן' נחלקו בה רש"י ותוספות במסכת שבת (קלז, ב). רש"י פירש שהכוונה על יצחק, וז"ל (ד"ה אשר קידש): יצחק קרי ידיו, על שם אשר אהבת (בראשית כב, ב). מבטן, דקודם שנולד נתקדש למצוה זו, דכתיב (שם יז, יט) אבל שרה אשתך וגוי' והקימותי את בריתי אתו, היינו מילה, עכ"ל. והתוספות כתבו שהכוונה על אברהם, וז"ל (בד"ה ידיו): אומר רבינו תם שהוא אברהם אבינו שנקרא ידיו, שנאמר (ירמיה יא, טו) מה לידידי בביתי, כדררשינן במנחות בפרק כל המנחות (נג, ב).

יג. כלשון רש"י שם: דבר אחר והיה תמים, עכשיו אתה חסר חמשה אברים, שתי עינים, שתי אזנים, וראש הגויה, אוסיף לך אות על שמך והיו מנין אותיותיך מאתיים ארבעים ושמונה כמנין אברייך. והעומק בזה, כי ידוע שישנם רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח איברי האדם, והיינו שע"י המילה יהיה תמים, שיוכל לפעול בכל רמ"ח המצוות את התמימות והשלמות היחוד הנכון. וראה להלן בביאור ענין רמ"ח מצוות בסוד פתיחת הרח"ם והולדת השכינה, והבן הדברים כי חד הם.

יד. זה לשונו שם: וכשיעשה פריעה, יתכוין בהתגלות העטרה שהיא דמות יו"ד, הוא חותם בגוף הקטן שם שד"י, כי מקודם בהיותו מכוסה נראה ש"ד, כיצד, שני

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

עם הקב"ה דרך השכינה, האם על הבנים.

לידה חדשה של אברהם אבינו בבחינת ידיד מבטן

וזהו עומק החידוש הנפלא במצות מילה, שע"י מצוה זו נהפך אברהם אבינו להיות ידיד מבטן ממש, ואף שבאמת יצא מבטן שאינו קדוש, אבל במצות מילה נעשה מציאות של הולדה חדשה, כי הקב"ה אמר לו התהלך לפני והיה תמים, שתהיה בריאה חדשה שלמה בכל שלמות, ורצה הקב"ה לפעול במצווה זו שיהיה הולדה חדשה כביכול מבטן השכינה, שתהיה מציאות חדשה של כל מהותו של אברהם אבינו, ולא יעכב בעדו כל תכונות נפשו שהיו מוטבעים בו עד הנה.

וזה הענין שנשתנה אז במצות מילה שמו של אברהם אבינו, שהקב"ה אמר לו (בראשית יז, ה) 'ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם', וביארו חז"ל (בראשית רבה מד, י) אברם אינו מוליד אברהם מוליד. ולכאורה מה חילוק יש בין אברם לאברהם, וכי בגלל שהוסיפו לו אות אחת ישתנה ויהיה לאדם אחר, והרי לפנינו שהוא אותו אדם שהיה קודם לכן. אבל באמת הענין הוא שהיה כאן הולדה

שנתגלה אליו הקב"ה בשם שד"י דווקא, כי ע"י המילה נחתם שם זה בגוף האדם ממש, ונעשה מאוחד עם הקב"ה באחדות גמורה.

במצוות מילה נתגלה חיבור הקב"ה עם האדם בסוד חיבוק השכינה

ובמצות מילה אצל אברהם אבינו נתגלה זה הענין בפועל ממש, כמו שכתב רש"י בפרשת לך (בראשית יז, כה): נטל אברהם סכין ואחז בערלתו ורצה לחתוך והיה מתירא שהיה זקן, מה עשה הקדוש ברוך הוא, שלח ידו ואחז עמו, שנאמר (נחמיה ט, ח) וכרות עמו הברית, לו לא נאמר, אלא עמו. והיינו, שדוקא במצות מילה שהיא שורש כל המצוות, ועל ידה נעשה גופו של אדם קדוש ומאוחד עם בוראו, שם נתגלה בפועל שהקב"ה חיבר את עצמו עם אברהם אבינו, וכביכול יד ביד פעל הבורא עם הנברא את מצוות המילה.

וזה ענין חיבוק השכינה, שבמעשה המצוות מתחבר האדם עם הקב"ה בחיבוק ויחוד נפלא ועצום. ואברהם אבינו הוא סימן לבניו בענין זה, שמעתה ועד עולם בכל המצוות שיפעלו בני ישראל יהא זה כמו במצוות המילה הראשונה שקיים אברהם אבינו, בבחינת חיבוק ויחוד

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות יג

אבינו היו מלמדות אותו תורה, והיינו דכיון שפעם אחת נתחבר בהתקשרות עצומה עם הקב"ה ונעשה בו הולדה חדשה, מאז והלאה פעל רק עם הכח הרוחני והאלוקי שבו, וחלק הגשמי והטבעי לא עשה מסך בעדו, וממילא ידע כבר מעצמו את הדרך ילך בה, כיצד לעשות נחת רוח לבוראו ולעמוד על רצון ה' בכל צעד ושעל.

כל רמ"ח מצוות בבחינת הולדת השכינה פטר כל רח"ם

ובח זה בבחינת חיבוק השכינה במעשה המצוות, ניתן בכל איש ישראל ע"י מצוה, כי כמו שבמצות מילה הראשונה היה וכרות עמו הברית, כן בכל מילה ניתן באדם כח זה של וכרות עמו הברית, והוא הוראה על כל המצוות שיעשה האדם מכאן ואילך שנעשה בהם בחינת הולדה, שהשכינה מולידה כוחות חדשים לבנה, וע"י כוחות אלו יכול לשבור את כל המסכים הטבעיים המעכבים אותו, ולעבוד בכח הרוחני והאלוקי אשר בו.

ישורש כל הנתבאר בענין קדושת המצוות בבחינת הולדה חדשה, מצאנוהו בתיקוני זוהר^{טו} (עט),

חדשה ואכן האדם נשתנה לגמרי, ולא שנברא אדם אחר, אבל האדם הזה שהיה לפנינו נולדו בו כוחות חדשים עד שנעשה מהות אחרת לגמרי.

ואעשך לגוי גדול וכליותיו של אברהם אבינו מלמדות אותו תורה

ובבר מראשית בחירת הקב"ה באברהם אבינו בישר לו שעתיד הוא להתהפך ולהיות בריאה חדשה ונעלית, כמו שדרשו במדרש (תנחומא לך לך, ג) על הפסוק (בראשית יב, ב) ואעשך לגוי גדול: ואעשך, אין כתיב ואשימך אלא ואעשך, אמר לו אותך אני בורא בריה חדשה, כענין שנאמר ויעש אלקים את הרקיע, ויעש אלקים את שני המאורות וגו', אמר רבי פנחס הכהן בר חמא אימתי עשה הקדוש ברוך הוא אברהם לגוי גדול, משקבלו ישראל את התורה, שכן משה אמר להם ומי גוי גדול וגו' (דברים ד, ח). וראינו בדברי המדרש עוד, שעיקר הולדת ועשיית ישראל לבריות חדשות נעשה במתן תורה, ולהלן יתבאר באריכות ענין ההולדה החדשה ע"י לימוד ועסק התורה דווקא.

ומצינו בדברי חז"ל (בראשית רבה סא, א) שכליותיו של אברהם

טו. ושורש הענין כבר נרמז בספר הבהיר (סי' קפד): ומאי טעמא אמרינן אשר קדשנו במצותיו וצונו, ולא אמרינן אשר קדשנתו וצויתנו [- בלשון נוכח], מלמד שחי העולמים [- בחי' יסוד] כלולים בו כל המצוות כולן וברחמיו עלינו נתנם לנו כדי לקדשנו בהם ואולי נזכה, ומאי טעמא, כי בשעה שאנו נזכה בעוה"ז לעוה"ב

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

אורייתא, כמאן דפשע בגופא דמלכא, כמה דכתיב (ישעיה סו, כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי, בי ממש, ווי לחייביא דעברין על פתגמי אורייתא ולא ידעין מאי קא עבדין, עכ"ל.

והן הן הדברים שביאר לן בהרחבה בעל התניא קדישא בספרו (פרק מו), וזה לשון קדשו: וגם בבחינת חיבוק, הוא קיום המצוות מעשיות ברמ"ח אברים, דרמ"ח פיקודין הן רמ"ח אברין דמלכא, כנוכר לעיל וכו'. וזהו שאומרים 'אשר קדשנו במצוותינו', כאדם המקדש אשה להיות מיוחדת עמו ביחוד גמור, כמו שכתוב (בראשית ב, כד) 'ודבק באשתו והיו לבשר אחד', ככה ממש ויתר על כן לאין קץ הוא יחוד נפש האלקית העוסקת בתורה ומצוות, ונפש החיונית ולבושיהן הנ"ל, באור אין סוף ברוך הוא. ולכן המשיל שלמה עליו השלום בשיר השירים יחוד זה ליחוד חתן וכלה בדביקה חשיקה וחפיצה בחיבוק ונישוק. וזהו שאומרים 'אשר קדשנו במצוותינו' שהעלנו למעלת קודש העליון ברוך הוא, שהיא קדושתו של תקב"ה בכבודו ובעצמו. וקדושה היא לשון הברלה, מה שהקב"ה הוא מובדל מחעולמות. והיא בחינת סוכב כל עלמין, מה שאינו יכול להתלבש בהן. כי על ידי יחוד הנפש והתכללותה

ב: בראשית, תמן אש"ר, דאתמר ביה (שמות כ, ב) אשר הוצאתיך וכו', אהיה אשר אהיה, אשר באשרי כי אשוני בנות (בראשית ל, יג), ודא אימא עלאה, אשר קדשנו במצותיו וצונו, על כל פקודא ופקודא, דאינון פטר כל רחם דאינון רמ"ח, דכלהו קטירין בצדיק דאיהו כל, דאיהו אות ברית, דאפתח רח"ם דאינון רמ"ח פקודין דעשה, ועליה אתמר אשר קדש ידיד מבטן, ודא אימא דאתמר בה (איוב לח, כט) מבטן מי יצא הקרח וכו', אשר דאיהו אימא עלאה, קדשנו במצותיו בצדיק, דאיהו קדש ידיד מבטן, וצונו עלייהו, בגין דאיהו מצווה ועושה, עד כאן.

אשר קדשנו במצוותיו ברמ"ח איברין דמלכא

ובוזהר הקדוש (ח"ב פה, ב) אמרו שרמ"ח המצוות המה רמ"ח איברין דמלכא, בזה הלשון: תאנא, בשעתא דאתמר אנכי, כל אינון פקודי אורייתא דמתאחדן במלכא קדישא עלאה, בסטרא דא כלהו הוה כלילן בהאי מלה, כמה דתנינן, כל פקודי אורייתא מתאחדן בגופא דמלכא, מנהון ברישא דמלכא ומנהון בגופא ומנהון בידי מלכא ומנהון ברגלוי, ולית מאן דנפיק מן גופא דמלכא לבר. ובגין כך, מאן דפשע בחד פקודי

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

וזה מה שמבקשים מיד אחר כך, והערבב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפנינו, היינו שכח האם המסייעת תשפיע לנו ערבות ומתיקות בלימוד התורה, שערבות זו היא ענין מה שהעניינים הטבעיים לא יעכבו בעדנו, והרוחניות תוכל להתגלות ולפעול בתוקף גדול ללא מעכבים, ואז מרגיש האדם ערבות ונעימות נפלאה, ואינו נופל מכל הבלבולים הסובבים אותו.

התחדשות הגילוי של מתן תורה ע"י לימודה

ובאופן הזה נתקיים בו מה שאמרו חז"ל (ברכות סג, ב; תנחומא תבא, א) על הפסוק (דברים כו, ט) היום הזה נהיית לעם, וכי אותו היום נתנה תורה לישראל, והלא אותו יום סוף ארבעים שנה היה, אלא ללמדך שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני. והיינו שבשעת עסק התורה מתעורר הכח והאור האלוקי שהיה במעמד הר סיני, בבחינת לעולם ה' דברך ניצב בשמים^{טז}, שדיבורי הקב"ה שנאמרו בקול גדול ונורא במעמד הר סיני קיימים לעולמים. כמו שמצינו

באור אין סוף ברוך הוא, הרי היא במעלת ומדרגות קדושת אין סוף ברוך הוא ממש, מאחר שמתייחדת ומתכללת בו יתברך והיו לאחדים ממש. עד כאן לשונו הקדוש, ועיין שם עוד באריכות, ותרוה צמאונך.

לעסוק בדברי תורה בכח סיוע השכינה

וענין זה יתבאר גם בסדר ברכות התורה, כי בברכה הראשונה מברכים אשר קדשנו במצוותיו לעסוק בדברי תורה, והיינו שיש מציאות של עסק בברכת התורה, והוא יגיעה ועמל קשה שצריך ללימוד התורה, עד כדי מה שאמרו חז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, והאדם יודע שהוא צריך לעסוק בתורה וזה כל תכליתו, אבל מרגיש בזה טעם מיתה ממש והדבר קשה לו עד מאד, מפני כל התכונות הטבעיות המעכבות בעדו. לכן, מוכרח האדם לבוא לדבקות זו של 'אשר קדשנו במצוותיו', שהשכינה תסייע בעדו כאם המחבקת את הילד ומרעיפה עליו טללי נחמה וטובה, ובכח זה יוכל לעסוק דברי תורה באופן הנכון.

^{טז}. כידוע פירוש הבעש"ט ז"ע בפסוק זה (הובא בתניא שער היחוד והאמונה, פ"א: עבודת ישראל, דרוש לשבת שובה; ועוד), שדבר ה' אשר דיבר בששת ימי בראשית, מכח אותיות הדיבורים נבראו כל הנבראים, כגון תיבות 'הי רקיע בתוך המים', מאותיות אלו נברא השמים, וכח האותיות ניצב כל העת להחיות את השמים בכל רגע, ואילו היו מסתלקים לרגע אחד היה הכל חוזר לתוהו ובוהו, וכלא היה כלל. וע"ז הדרך יתבאר גם בענייננו, שדיבורי מעמד הר סיני עודם קיימים

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגידה על מה אבדה הארץ, דבר זה אמרו חכמים ולא פירשוהו, אמרו נביאים ולא פירשוהו, עד שפירשו הקב"ה בעצמו שנאמר (שם, יב) ויאמר ה' על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניכם, אמר רב יהודה אמר רב שלא ברכו בתורה תחילה. ומדברי חז"ל אלו למדנו את גודל חשיבות ברכת התורה, כמו שכתב הטור (אורח חיים סי' מז).

וביאור הדברים, כי באמת מציאותה של הארץ אין בה חטא, וכל מציאות חטא ורע בבחינת הארץ הוא מחמת חטאו של האדם, כמו שכתב הרה"ק בעל אוהב ישראל בפרשת בראשית (ד"ה ויאמר אלקים)¹, ולעתיד לבוא תחזור הארץ להיות כתיקונה. והרי לך שענין ברכת התורה הוא כעין חזרת הארץ לתיקונה, דהא ע"י ברכת התורה כראוי גורמים שלא יהיה 'אבדה הארץ' שמשמעותה הפנימית היא פגם וחטא בבחי' הארץ העליונה, ונמצא שע"י ברכת התורה גורם האדם להולדה חדשה ופרטית במהותו, כעין ההולדה וההתחדשות שתהיה לארץ בעת התיקון האמיתי לעתיד לבוא.

בכמה מקומות שאמרו חז"ל לשונות כגון 'והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני' וכיו"ב (ירושלמי תגיגה פ"ב ה"א; שה"ש רבה א, י), על עסק התורה של התנאים והאמוראים.

וממילא, מתעורר בשעת לימודו הענין של 'אנכי ה' אלוקיך', ומתעוררים אז גם דיבורי האהבה שדיבר הקב"ה אל כלל ישראל כהכנה למתן תורה, 'ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי', 'והייתם לי סגולה מכל העמים', 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש', כמו שנתבאר לעיל שבפסוקים אלו מונח ענין התחברות האדם עם הקב"ה דרך השכינה, שעל ידי זה יכול האדם להתקדש כראוי ולשבור את כל המחיצות, בבחינת הולדה חדשה.

תיקון הארץ ע"י הברכה בתורה תחילה

וענין זה הוא עומק כוונת ברכת התורה, כמו שאמרו במסכת בבא מציעא (פה, א) אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב (ירמיה ט, יא) מי

לעולמים, ומלובשים בתוך דברי תורה, וכשאדם לומד את התורה כראוי באימה וברתת ובזיע כמו במעמד הר סיני (ברכות כב, א) אזי מתעורר קדושת מתן תורה בהר סיני ממש.

יז. זה לשון קדשו שם: ויאמר אלקים תדשא הארץ וגו', עץ פרי גו' ותוצא הארץ וגו', עץ עושה פרי וגו', ופירש רש"י ז"ל עץ פרי, שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כך אלא ותוצא הארץ וגו', ועץ עושה פרי, לפיכך כשנתקלל

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות יז

קוטב הוא סובב. דהנה יש לעמוד ולהתבונן על נקודת ראש השנה מה היא, כי ענין יום הדין הרי ישנו באמת בכל יום, כי אדם נדון בכל יום

ה.
ביאור עומק ענין ראש השנה
ולפי כל מה שנתבאר, יבואר עומק עבודת ראש השנה ועל איזה

אדם נפקדה גם היא על חטאה עכ"ל. וכבר צווחו בזה קמאי דהאי לפיכך שהביא רש"י ז"ל אין לו שייכות וקשר להקודם, גם מה שייכות יש לחטא האדם עם חטא הארץ. ונראה ליישב דברי רש"י ז"ל בטוב טעם ובזה יבוארו כמה כתובים על נכון. דלכאורה יפלא מאוד מאין בא זה שתחטא הארץ נגד יוצרה וקונה יתברך, בשלמא מין האדם שהוא בשר ודם וכו', אשר על כן מאין בא להארץ זה הרצון לחטוא, ועוד לה יותר שתפגום מעלתה בזה שהקב"ה פקד עליה לטובתה שזה העץ שתוציא יהא גם כן טוב למאכל כמו הפרי עצמו והיא קלקלה ונתנה טעם לפגם. ובהעיר לב י"ל, הנה באמת הארץ לא חטאה כלל ואדרבה עשתה עבדות גדול ומסירות נפש בזה ולא חסה על קלקולה וכבודה, וכמאמר חז"ל (זירי כג. ב) גדולה עבירה לשמה, דהנה הארץ היינו סוד ארץ עליונה השכלית הסתכלה והבינה וראתה בריאת אלקים כל מעשה בראשית כי נורא הוא וכו', ועל כולם השליט את האדם אשר נחלק גופו מן העפר מהאדמה ונשמתו היא מאוצר הנשמות החצובות מתחת כסא כבודו יתברך, והכל בידי האדם ותלוין במעשיו אם ילך בדרך הטוב והישר אז יהיה עליה לכל העולמות וכל הנמצאים, ואם ח"ו יקלקל מעשיו יפגום הכל ח"ו וירדו למטה כל הנבראים הרוחניים והגשמיים בבחינה התחתונה. אז התיישבה הארץ בלבה ואמרה, כיון שהאדם קרוב לחטוא מחמת יצרו הרע ואז יבא פגם גדול בשורש נשמתו ולא יועיל לו שום תיקון ותשובה. אשר לזאת התחכמה האדמה ושינתה תחילה ציווי הבורא יתברך כדי שאחר כך כשיחטא האדם ח"ו יהא לו אמתלא נכונה, והוא מפני ששורש גופו הוא מן האדמה ששינתה מכבר רצון הבורא יתברך, ותולין הקלקלה במקולקל ולא יתלו החסרון והסרחון בנשמה הרוחנית, וחסה הארץ על כבוד שמים ועל האדם להקל מעליו עונש החטא מחמת ששורש האדם אשר נלקח משם הוא האדמה הרע את מעשיו ואם כן אין חטא האדם גדול כל כך ונמצא שעשתה בזה הארץ עבדות גדולה ולשם שמים נתכוונה. ועל כן לא נענשה הארץ תיכף כי קמי שמיא גליא כוונתה הרצויה שהיתה רק לכבוד יוצרה ולטובת האדם. אך כשחטא האדם אז נפקדה על חטאה כדי להוציא רצון הארץ מכח אל הפועל, דאם לא נתן לה השי"ת עונש כלל אז לא היה נודע הדבר שחטאה כלל, והיה אם כן חטא האדם קשה מאוד ולא היה נשלם רצון הארץ אשר עיקר כוונתה בחטאה היה רק עבור זה שיתלו חטא האדם בה. וזה שכתב רש"י ז"ל לפיכך אז כשנתקלל אדם על חטאו נפקדה גם הארץ על חטאה, כדי להוציא רצון הארץ מכח אל הפועל ולהקל מעל האדם עונשו, מאחר שנלקח גופו מהאדמה אשר חטאה תחלה ונמשך האדם בטבעו אחר שורשו. והבן היטב, עכ"ל"ק.

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

בראש השנה, וצריכים לעבוד בהרבה אופנים ומצוות שונות עד שמיני עצרת, ובשמיני עצרת נעשה היחוד השלם פנים בפנים. ויחוד זה הוא היחוד השורשי לכל השנה, וכל היחודים והמצוות שייעשו בשנה זו, וגם כל השפע וכל הכח לגרום נחת רוח ולהוריד שפע, הכל נעשה מכח יחוד נשגב זה.

ירידת השכינה בכל ימות השנה מאיגרא רמא לבריא עמיקתא

ונמצא, שמציאות יום ראש השנה הוא שבאים למציאות אחרת ממה שנמצאים בה כל השנה, כי הנה מה שנתבאר באריכות לעיל, שהשכינה יורדת עם בניה לכל מקום שהם ומסייעת אותם לעמוד על תיקונם הנכון, צריך לדעת שהוא באמת ירידה עצומה להשכינה הקדושה, כי הגם שהשכינה היא האם החופפת על הבנים, וכדרכה של אם היא מעלמת עיניה מן הדברים שאינם טובים, פועלת שהילדים יהיו ברוגע ובשלוח ומרעיפה עליהם אהבה רבה, עם כל זה עיקר תשוקתה ורצונה היא להיות עם בעלה ביחוד הגמור. כשם שהאם הגשמית, אחר כל עבודתה ויגיעתה עם ילדיה, נשואות עיניה אל בעלה, כי אשה היא ומאיש לוקחה זאת, כן הענין בשורש שהשכינה הקדושה כל

ולרגעים תבחננו, וגם אם נאמר שעומק ראש השנה הוא ענין המלכת ה' בעולם, הרי זהו עבודה הנצרכת תדיר בכל עת, כי תמיד כל מגמת האיש היהודי צריכה להיות המלכת ה' וקידוש שמו בעולם, ואם כן מה מיוחד בעבודת ראש השנה דווקא, ומה שייכותו באמת לעבודת המלכת ה' וענין הדין שעוברים כל העולם לפני הקב"ה כבני מרון.

ולהבין שורש הענין יש להקדים מהות ענין ראש השנה, כפי שגילה סודו מרן האר"י ז"ל. הנה, בכתבי האר"י מבואר באריכות שבכל ראש השנה חוזרים קוב"ה ושכינתיה לאותו המציאות שהיו בתחילת הבריאה, והיינו שיש מציאות של יחוד קוב"ה ושכינתיה באופן הנכון והראוי, ודבר זה ניתן לאדם שצריך לפעול ע"י מעשיו באתערותא דלתתא דווקא את סדר יחוד זה, אבל מתחילה עומדים קוב"ה ושכינתיה במצב של אחוריים ולא פנים בפנים, ועבודת האדם צריכה לפעול נסירה ביניהם ואחר לגרום את היחוד הגמור פנים בפנים. והנה עבודה זו ניתנה לאדם הראשון, ואילו לא היה חוטא היה נעשה היחוד האמיתי בשבת בראשית וכל הבריאה היתה עומדת כתיקונה, ומשחטא נתארך זה הזמן לכ"ב ימים, והיינו שמתחילים לעבוד על ענין הנסירה

ירידת השכינה מחמת עוונות ישראל ושקיעותם בגלות

ובאמת, ירידה זו של השכינה אינו דבר המוכרח מלכתחילה, כי אם היו בני האדם מתבוננים בגדולתם האמיתית, והיו מבינים שהם חלק אלוך ממש והם בניה של השכינה, וכל פעולותיהם הן לטוב והן למוטב פועלים בגבהי מרומים, ויכולים הם במעשיהם לגרום יחוד קוב"ה ושכינתיה או ח"ו פירוד בין הדבקים. ואפילו גוף הגשמי של עם בני ישראל הוא קדוש בכל מיני קדושות כמו שנתבאר לעיל באריכות, ואין צריך להיות סתירה בין הגוף להנשמה, כמו שיהיה באמת לעתיד לבוא בתחיית המתים. הנה, אז לא היתה השכינה יורדת כל כך בתכלית השפלות, כי היו בני האדם בעצמם מבינים על עצמם ויודעים שהם בריות נאצלות ונעלות, ולא היו מתנהגים

מעייניה להתייחד עם קוב"ה, שהוא ענין גילוי אלוקות למטה כמו למעלה, בלי צמצומים והגבלות.

והנה, במשך כל ימות השנה יורדת השכינה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא ממש, כי השכינה מוסרת נפשה למען בניה ויורדת אליהם לתוך שפלות העולם הזה שהוא מקום חושך ואפילה נוראה, ואנו אין אנו מרגישים בזה כי התרגלנו כבר לחושך זה"ט. אבל השכינה הקדושה, שמקומה האמיתי הוא במקום האור הנצחי, שבו יש גילוי אלוקות באופן נפלא עד מאד, טועמת בירידתה כביכול טעם מיתה ממש. וכל ירידתה זו הוא רק בעבור בניה המשוקעים בטיט היות במקום חושך וצלמות, והיא מוסרת נפשה כדי לסייע להם לצאת מעט מעט מן החושך הזה והגשמיות הזאת, כמו אם המתלכלכת בטיט ורפש כדי לחליץ את בניה מן המיצר.

יט. ומעין דוגמא לזה מצינו בדברי האור זרוע (ח"ב הלכות שבת, סי' מב) שכתב עובדא באדם אחד שנפטר מן העולם, ואחר כך מצאו אותו בבית הכנסת, וזה לשונו בקיצור: ואני הכרתי יהודי אחד והיה זקן וקובר מתים, ושמעתי אל נכון ואל האמת שפעם אחת השכים לבית הכנסת וראה אדם אחד יושב לפני בית הכנסת ובראשו כתר של עשבים וכו', וקראו ואמר לו וכי אינך פלוני שמת עתה וקברתיך, ואמר לו הין, וא"ל היאך אתה באותו עולם, ואמר לו היטב עד מאוד, ואמר לו מה זכיות יש לך והלא אתה היית אדם כל דהו, וא"ל רק באותו זכות שהייתי אומר ברכות בקול נעים בבית הכנסת בזכות זה הביאוני בגן עדן ומכבדין אותי וכו', ושאל לו מה זה שבראשך וענהו הם עשבים שבג"ע ששמתי בראשי כדי לבטל ריח רע מעלי של זה העולם, עכ"ל. והיינו, שאנו אין אנו מרגישים בזה הריח של עולם הזה, אבל מי שהיה בגן עדן פעם אחת כבר אינו מסוגל לסבול ריח זה. וכלפי השכינה הקדושה הרי זה רק דוגמא מעט מזעיר, והיא סובלת אלף אלפי אלפים פעמים יותר צער וסבל בירידתה בעולם הזה.

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

על ישראל שהם בני השכינה לפעול טובה עבור אימם, ולהתפלל ולהשתוקק בכל ליבם ונפשם שיתמלא ויתגשם רצונה ומשאלתה העיקרי, שתתחדש כל הבריאה באופן שתהיה השכינה מאוחדת עם קוב"ה ביחוד תמידי, כמו שיהיה באמת לעתיד לבוא.

וזה סוד הכתוב (משלי כט, ד) מלך במשפט יעמיד ארץ, דהיינו שהמלך הקדוש, קודשא בריך הוא, תובע לעשות משפט כדי להעמיד 'ארץ' שהיא השכינה, על מכונה הראוי לה. משפט זה משתלשל בכמה צמצומים להיות משפט פרטי לכל אחד ואחד, שבו דנים על המעשים והמצוות הפרטיים של כל אחד. אבל שורש המשפט הפרטי הזה, הוא המשפט הכללי על מעמד השכינה ומצבה להבא, כיון שכלל נשמות ישראל הם פרטים וענפים מכללות כנסת ישראל שהיא השכינה, לכן על ידי חקירת ובדיקת מעשי בני ישראל, כן יהיה משפט השכינה ומדידת התגלות האלוקות בתחתונים, לעתיד.

ביאור עבודת המלכת ה' ועבודת התשובה המשותיכת לראש השנה
וזהו גם כן שורש ענין המלכת ה' בראש השנה, כי חוץ מההמלכה הפרטים בכל יום ויום ע"י מצוות ומעשים טובים, כעת בראש השנה מתגלה שורש הענין. והיינו, שהמלכת ה' בראש השנה היא במשמעותה

באופן של קטנות וחטאים ושאר מרעין בישין, וממילא לא היתה ירידתה של השכינה כל כך למטה, כי לפי מדריגת בני האדם כך היא מקום מציאותה כביכול.

והן אמת, שלפעמים יודע האדם את כל זאת, אבל בכל זאת אינו מצליח להביא את ידיעתו והבנתו זאת למעשה בפועל, כי כאמור לעיל, מחמת כל תכונותיו ויסודותיו הוא נסוג אחור ואינו מצליח לצאת ממצבו השפל. כבר נתבאר שעבודת השכינה היא כאם על בניה, והיא מסייעת בעדו לצאת ממצבו ולהתעלות באופן הנכון. והיינו, שבכל ימות השנה השכינה נמצאת במצב תמידי של ירידה וסיוע לנשמות ישראל הנבוכים בארץ, והגם שירידה זו קשה היא עבודה מאד, אבל זהו מסירות נפשה של השכינה למען בניה ישראל.

ביום ראש השנה מטיבים לשכינה תמורת עבודתה בכל השנה

ובזה יבואר מהות יום ראש השנה, כי פעם אחת בשנה צריכים ישראל להחזיר כביכול טובה לשכינה על כל עבודתה עבורם במשך כל ימות השנה. כמו שנתבאר לעיל, שביום ראש השנה מתחילים לעבוד על היחוד האמיתי והשורשי של קוב"ה ושכינתיה, אשר אל יחוד זה נושאת השכינה את נפשה, וביום זה שהוא תחילת מעשיך ובו היה אדם הראשון צריך לגרום את היחוד הנכון, מוטל

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות כא

צריכים אנו להסיר את כל העיכובים הבאים מצידנו, כדי שלא נעכב ח"ו בעד השכינה להתייחד עם דודה. ולכן צריכים לחזור בתשובה מעומק הלב, על כל הצער שגרמנו לשכינה הקדושה עד היום, ולהתפלל ולהשתוקק לכפר עוונות, כדי שלא נעכב את הייחוד הקדוש שצריך להיות ע"י עבודת הימים האלו.

קשר נפלא בין קוב"ה ושכינתיה כמו לעתיד

ואם זוכים לעשות פעם אחת ע"י מעשנו ועבודתנו את הקשר הנכון והייחוד הנכון, וממליכים את הקב"ה באופן נשגב וראוי, אזי נעשה קשר נפלא בין קוב"ה ושכינתיה ע"י הבנים, והרי זה ממש כמו לעתיד לבוא, שיהיה יחוד תמידי², וכלל ישראל יהיו שושבינא דמטרוניתא המקבלים את כל ההשפעות הרוחניות והגשמיות, כי הם הגורמים של הייחוד הקדוש והנורא הזה. ואחר כך כבר אין השכינה צריכה לרדת באופן שפל כל כך, כי כבר נתעלו כלל ישראל למקום נעלה מאד, ושוב אין

הפנימית והעמוקה, שהשכינה שהיא מידת המלכות תבוא על שכר מסירות נפשה וירידתה לשמור ולסכך על בניה, בזה שתתעלה למקומה הנכון והאמיתי ביחוד הגמור עם קודשא בריך הוא. ולכן, בכל תפילות ראש השנה שתיקנו אנשי כנסת הגדולה, כמעט אין מדברים מענייני כפרת עוונות, או שפע גשמי וכיו"ב, כי כל מעייני יום זה נתונים באמת לפעולות בעד השכינה הקדושה. ועל זה מתפללים 'לדור ודור המליכו לא-ל', 'ובכן תן כבוד ה' לעמך', 'יודע כל פעול כי אתה פעלתו', וכל שאר התפילות הנשגבות ובפרט במלכויות זכרונות ושופרות, רובם ככולם הם תפילות ותחנונים למען חידוש העולם באופן שיהיה יחוד קוב"ה ושכינתיה כנכון.

ועל זה הדרך יבואר גם כן ענין עבודת התשובה וכפרת העוונות המשותף ליום ראש השנה, כי היות שכל השכינה סובלת השכינה בירידתה למטה בעבורנו, ביום ראש השנה צריכים אנו לסייע בעדה לבוא למקומה הראוי כמו שנתבאר, ולכן

כ. על דרך מה שכתב האר"י ז"ל (לקוטי תורה, זכריה) על הפסוק (זכריה יד, ט) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד: הנה עתה בגלות נקרא ז"א ונוקבא דודים, ואבא ואמא רעים, דאבא ואמא לא מתפרשין וז"א ונוקביה לזמנין מתחברים, אבל לעתיד לבוא יהיה ה' ז"א, ושמו שהיא נוקבא, יהיה גם כן אחד, פנים בפנים עמו, כמו אבא ואמא. נמצא שהשם לא יהיה יהו"ה, שהוא מורה על בחינת ו"ק, אלא השם יקרא יהי"ה, כי כשם שח"ב נקראים י"ה, כך יקראו ז"ו, כי ז"א תמיד יהיה בן י' ספירות שלם, והנוקבא תהיה במדרגתה הראשונה, עכ"ל.

לא תצטרך להתעסק עם דברים נמוכים וירודים, עם אדם מבולבל שנופל וקם כל העת ועסוק עם עיכובים חומריים ושפלים, אלא עם אדם נעלה המבין דבר מתוך דבר, אזי יש להקב"ה תענוג נפלא ושמחה עצומה שהשכינה אינה צריכה לרדת כל כך, ונעשה האדם בזה ידיד ה' ידיד השכינה.

ובנימין מצינו ענין זה, כמו שכתב רש"י שם, שפסוק ידיד ה' וגו' עולה על בית המקדש שהיה בחלקו של בנימין. ומקורו מדברי הגמרא (יומא יב, א) מה היה בחלקו של יהודה, הר הבית הלשכות והעזרות, ומה היה בחלקו של בנימין, אולם והיכל ובית קדשי הקדשים, ורצועה היתה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין ובה היה מזבח בנוי, ובנימין הצדיק היה מצטער עליה לבלעה בכל יום, שנאמר חופף עליו כל היום, לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזוכן לגבורה, שנאמר ובין כתפיו שכן^{כא}. וחזינן מזה, שכיון שרצה ונשתוקק בנימין בכל מאודו לזכות נחת רוח לשכינה ע"י הקרבנות, וראה הקב"ה רצון זה והסכים עמו, וזכה

צורך בירידתה של השכינה לבירא עמיקתא, וזאת צריכה להיות מגמת ותשוקת כל איש ישראל בעבודת יום ראש השנה.

ביאור עומק ענין ידיד ה' וידיד מבטן

והיינו, שע"י העבודה הגדולה הזאת נהפך האדם להיות ידיד מבטן כמו שנתבאר לעיל, שנולד מחדש ונתעלה למקום גבוה ע"י סיוע השכינה, ועכשיו הוא מסייע לה לבוא אל מעמדה. לשון זה של ידיד מבטן הוא כמו שכתוב על בנימין (דברים לג, יב) ידיד ה' ישכון לבטח עליו חופף כל היום ובין כתפיו שכן. ולשון זה צריך ביאור, כי איך אפשר להיות ידיד ה', ומה שייך לומר תואר נעלה ונורא כזה על בני אדם.

אבל צריך לדעת שכן הוא האמת, כי להקב"ה יש תענוג עצום מעבודתו של האדם באופן הראוי. דהיינו, אם האדם מבין מדעתו את גודל מדרגתו, ומנצל את קדושת המצוות וסיוע השכינה כדי לפעול בעצמו הולדה חדשה, וגורם ע"י עבודתו שאמו – השכינה הקדושה –

כא. ובמדרש תנחומא (ויחי יד) אמרו שאמה אחת מן המזבח היתה בחלקו של בנימין, ולא היתה האש זזה מתוך חלקו. ובכמה מקומות משמע שכל המזבח היה בחלקו של בנימין (ראה זבחים נג, ב; אבות דר"נ פל"ה מ"ג; זוהר ח"א (השמטות) רנט, א). ראה לשון המדרש (במדבר רבה ב, י): ושכינה לעולם במערב בגבול בנימין שנאמר לבנימין אמר ידיד וגו', וכ"ה בזוהר (ח"א רנט, א).

כג סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

וביום הכיפורים, כשירד משה מן ההר אל העם ובידו הלוחות השניות, וראו ישראל שמחל להם הקב"ה, שמחו שמחה גדולה אשר אין לשער, כי נתהפך להם מספדם למחול גדול, ממה שאמר הקב"ה (דברים ט, יד) 'ואמחה את שמם מתחת השמים' ח"ו, לאמירת (שמות כה, ח) 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'^{כג}, שהקב"ה רוצה שוב להשרות את שכינתו בתוכם כמו שהיה במעמד הר סיני^{כד}. ואז נעשו כל ישראל בעצמותם לידידי ה', כי ראה ה' את תשוקתם לחזור לעבדו במסירות ובלב שלם כבתחילה, ובזה

ונהיה אושפיזכן לשכינה וידיד ה', שהיה הארון נתון בחלקו.

ביאור עבודת חודש אלול כהכנה לבחינת ידיד ה'

וביסוד זה יבואר עבודת חודש אלול כהכנה לראש השנה, כי ידוע שבראש חודש אלול עלה משה רבינו למרום בפעם השלישית כדי לקבל את הלוחות שניות^{כג}, וכלל ישראל התהלכו אז בלבבות נשברים על גודל החטא שחטאו בעגל, וצעקו אל ה' בכל לב אולי יחוס אולי ירחם לתת להם עוד אחרית ותקוה.

כב. כמו שכתב הטור (או"ח ריש ס' תקפא): תניא בפרקי דרבי אליעזר, בר"ח אלול אמר הקדוש ברוך הוא למשה עלה אלי ההרה, שאז עלה לקבל לוחות אחרונות, והעבירו שופר במחנה משה עלה להר, שלא יטעו עוד אחר ע"ז, והקב"ה נתעלה באותו שופר שנאמר (תהלים מז, ו) עלה אלהים בתרועה וגו', לכן התקינו חז"ל שיהו תוקעין בר"ח אלול בכל שנה ושנה וכל החדש, כדי להזהיר ישראל שיעשו תשובה שנאמר (עמוס ג, ו) אם יתקע שופר בעיר וכו', ויש מי שמרביץ לומר סליחות ותחנונים מר"ח אלול ואילך וכו', ושמענא דבמקצת אתרוותא קיימי מר"ח אלול ואמרי דביה סליק משה להר בפעם ג' ונחית בלוחות שניות ביום הכיפורים.

כג. כמו שכתב רש"י (שמות לא, יח) אין מוקדם ומאוחר בתורה, מעשה העגל קודם לצויו מלאכת המשכן ימים רבים היה, שהרי בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות, וביום הכפורים נתרצה הקדוש ברוך הוא לישראל, ולמחרת התחילו בנדבת המשכן והוקם באחד בניסן. וידוע שיש בזה כמה דעות ומדרשים חלוקים ואכמ"ל.

כד. זה לשון הרמב"ן בתחילת פרשת תרומה: כאשר דבר השם עם ישראל פנים בפנים עשרת הדברות, וצוה אותם על ידי משה קצת מצות שהם כמו אבות למצותיה של תורה וכו', וישראל קבלו עליהם לעשות כל מה שיצו על ידו של משה, וכתר עמהם ברית על כל זה, מעתה הנה הם לו לעם והוא להם לאלקים כאשר התנה עמהם מתחלה (שמות יט, ה) ועתה אם שמועו תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה וכו'. והנה הם קדושים ראויים שיהיה בהם מקדש להשרות שכינתו ביניהם, ולכן צוה תחלה על דבר המשכן שיהיה לו בית בתוכם

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

והיינו, שישראל לבדם נקראים ידידי ה', והוא דודם וידידם, וראוי שיבנו לו בית המקדש שסודו ועניינו הוא השראת השכינה. ונמצא שבחודש אלול מתעורר מחדש ענין זה של ידידי ה', ויש על זה באמת נידון, אם יהיה האדם ראוי לעמוד בראש השנה במקום ידידי ה' או לאו, וכל עבודת חודש אלול באה על זה הענין, להבין את תכלית העבודה באופן של גדלות, ולהשתוקק להיות ידידי ה', להעלות השכינה ולייחדה עם דודה באהבה.

ובח זה מתגלה בשופר, כמו שכתבו בספה"ק שהשופר הוא צעקה פנימית היוצאת ממעמקי הלב ובוקעת רקיעים. והיינו, שע"י השופר צועק האדם את צעקתו הפנימית שרצונו להיות ידידי ה' באמת כל היום, ומקדימים לתקוע בכל חודש אלול

סייעו לשכינה והעלוה למקומה הראוי, וזכו שהשרה ה' את שכינתו בתוכם ובנה להם את המשכן בבחינת ידידי ה' ישכון לבטח, ובין כתפיו שכן^{כ"ה}.

אני לדודי ודודי לי בחודש אלול, וענין צעקת השופר

וזו היא עבודת חודש אלול, כי כבר נתנו בו הקדמונים רמז שהוא ראשי תיבות א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י (שיר השירים ו, ג), ופירש רש"י בשיר השירים שם שהפסוק מדבר על בנין בית שני אחר גלות בבל, שהכותים וצרי ישראל אמרו לישראל (עזרא ד, ב) נבנה עמכם כי ככם נדרוש לאלקיכם, וענו להם ראשי ישראל (שם, ד) לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו, וכתב רש"י שזה פירוש 'אני לדודי' רק כלל ישראל ולא אומות העולם, כי דודי לי.

מקודש לשמו, ושם ידבר עם משה ויצוה את בני ישראל וכו'. וסוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר, וכמו שנאמר שם (שמות כד, טז) וישכן כבוד ה' על הר סיני, וכתוב (דברים ה כא) הן הראנו ה' אלהינו את כבודו ואת גדלו, כן כתוב במשכן וכבוד ה' מלא את המשכן (שמות מ, לד) וכו', והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר סיני.

כה. ויש לבאר בזה שענין ובין כתפיו שכן הוא בח' החיבוק המבוארת לעיל, שהשכינה מחבקת את בניה ישראל ומסייעת אותם, וזה חיבוק שמקיף את כל האדם בשתי ידיים ונותן לו כח לעמוד על התכלית. כ"ח בגימטריא ב' פעמים י"ד, שהוא באמת בח' ידי"ד, שע"י חיבוק זה בשתי ידי"ם מקבל האדם כ"ח להיות ידי"ד ה'. ובקדיש אמרו חז"ל (שבת קיט, ב) כל העונה איש"ר בכל כוחו קורעין לו גזר דינו, ופירש רש"י שם שבכל כוחו היינו בכל כוונתו (וכן כוונת הקדיש שכתב האריז"ל מיוסדות על ענין מילוי המילוי שהוא כ"ח אותיות, ועל ידם נעשית עליית העולמות, והבן). וכן יתבאר בענייננו, שכ"ח זה שמקבל האדם נותן לו כוונה עמוקה ומחודשת בכל תהלוכות עבודתו.

כה סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

שויתרה רחל לאחותה עורר רעש גדול בשמים, ואיתא בחז"ל (פתיחתא דאיכה רבתי, כד) שע"י מעשה זה יתגלגלו רחמיו של הקב"ה על ישראל לעתיד וע"י זה יגאלו, ולכאורה היתה צריכה רחל לקבל שכרה משלם ולהמליח בכל אשר תפנה בזכות המעשה הגדול שעשתה עם אחותה.

רחל סובלת סבל גדול למען הגאולה, וכדוגמת השכינה

אבל למעשה, לא היה הדבר כן, כי לאחותה לאה נולד בן ועוד בן, ורחל היתה עקרה וגלמודה, ואחר שכבר היו לה שני בנים נסתבב הדבר ומתה בקיצור ימים ושנים. וכל השומע יתמה מאד, היכן שכרה של צדקת זו. ובאמת זאת היתה כוונת רחל עצמה שצעקה אל יעקב (בראשית ל, א) הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי. כי מדוע מגיע לה כל זה אחר מה שעשתה. וכתוב אחר כך (שם, ב) ויחר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלקים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן. והתמיהה ידועה, וכי כך עונים את המעוקות.

אמנם כוונת יעקב היתה לומר לה, אינך יודעת מה עשה המעשה שלך בשמים, תדעי לך שבקץ הימים תבוא הגאולה בזכותך, ויאמר לך הקב"ה מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך, ושבו בנים לגבולם (ירמיה לא, טו-טז), וממילא אל תדחקי עכשיו לקבל שכר מועט,

(טור הל' ראש השנה סי' תקפא), כי אז צועקים מצד ההרגשה הפנימית שצריך האדם להיות ידיד ה', אמנם בראש השנה גופא ע"י תקיעת השופר פועל האדם את זה הענין בפועל, שמחזיר את החיות ומוסר את נפשו למען השכינה, שתוכל להתחדש באופן של ייחוד הנכון וכמבואר.

ו.

לפעמים אין שכר עבודה זו מתגלה מיד וביאור עניינה של רחל אמנו ע"ד זה

והנה, זאת צריך האדם לדעת, כי גם אם יעשה ככל המבואר לעיל, ויהיה אדם נעלה שמבין את עבודתו בסוד מרכבה לשכינה, הנה בל יחשוב שבוודאי תצלה לו דרכו ויראה בעיניו את שכר פעולתו בעולם הזה, כי אין הדבר פשוט כל כך, וצריך לזה הרבה עמל ויגיעה והשקעת כוחות עצומים, וגם אחר כל זה אין האדם יודע חשבונות שמים, ואין ברור שיזכה לראות בעיניו את הצלחתו בעבודה גדולה זאת.

כי הנה כן היה הדבר ברחל אמנו עצמה, שהיא המרכבה האמיתית לשכינה הנקראת רחל כנודע. כי הרי רחל ידעה שלבן אביה נותן ליעקב את לאה אחותה במקומה, ולא זו בלבד שלא אמרה כלום, אלא סייעה בעד אחותה ומסרה לה את הסימנים שנתן לו יעקב (מגילה יג, ב; בבא בתרא קכג, א). והנה כל אחד מבין שויתור זה

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

כי הנה כתב האר"י ז"ל (שער הכוונות דרושי הלילה, ד; דרושי התפילין, ה) שבכל לילה בחצות הלילה יורדת השכינה הנקראת רחל לעולם הבריאה, ותמורתה לוקחת בח"י לאה את מקומה, ואז קוב"ה בעלה שאוג ישאג על נוהו היא השכינה שנטרדה ממנו ונפלה לעולם הבריאה מחמת עוונותיהם של ישראל, וגם היא צועקת לבעלה בסוד הכתוב (תהלים פג, א) אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט א-ל, כדי ששיבנה למקומה באצילות. וכל עבודת תיקון חצות והעסק בתורה אחר כך עד הבוקר, הוא כדי להשתתף עם השכינה בצערה ובבקשתה, וע"י זה זוכים אחר כך להעלותה מעט מעט, בסדר הבוקר והתפילה, ועיין שם באריכות.

והן הן הדברים שנתבארו במהלך מאמר זה, כי יש כל יום ויום ירידה לשכינה לעולמות בריאה יצירה ועשיה, וטעם ירידתה זו הוא בעבור ישראל בניה המשוקעים בגלות הכללית ובגלות הפרטית של כל אחד ואחד. וכל ירידתה זו הוא לצורך הגאולה עתידה, כי אם לא תסייע ותרומם את בניה עכשיו לא תוכל לבוא הגאולה כלל ולא יהיה את מי לגאול ח"ו. ובאמת, טעם כל הגלות הוא מחמת חטאי ועוונות ישראל, והשכינה היא רחל מוסרת את נפשה למעננו אע"פ שאין אנו ראויים לזה, אבל כך הוא טבע האם. ואכן, בזכות ירידה ומסירות זו של השכינה, מסכים

כי בזה תוכלי לאבד את שכרך האמיתי, וכשירצה ה' לתת לך בנים יתן בנים, אבל מצידך אין את יודעת מה השכר האמיתי המצפה לך, וחזקה על הקב"ה שיעשה את המוטל עליו.

ובזה גופא רואים את מסירות נפשה ועבודתה של השכינה, כי למעשה סובלת צער גדול, וכל זה מחמת שכל הגאולה וכל תקות ישראל תלויה בה, והיא בבחינת רחל לפני גוזזיה נאלמה (ישעיה נג, ז; וזהר ח"ב כט, ב), ואין לה פה להשיב. והאדם הדבוק בשכינה צריך לדעת שגם בחלקו יכול ליפול גורל כזה, מחמת חשבון נעלם כל שהוא, ואינו צריך לדחוק את הקץ ולתבוע את שכרו כפי הבנת דעתו המצומצמת, כי הקב"ה רואה כל עבודה והתמסרות אמיתית, ושכרו מוכן לפניו להנחילו לצדיקים עובדי ה' באמת.

ז.

בכל יום יש מעין עבודת ראש השנה בענין ירידת השכינה ועלייתה

והנה, בכל יום ויום יש באמת ענף מעבודה זו השייכת לראש השנה, כי ידוע שבכל יום יש כמה ירידות לשכינה, וכל הירידות האלו הם מחמתנו ובעבורנו, ובכל יום מוטלת עלינו העבודה להשיבה את מקומה האמיתי, מעין בחינת ראש השנה.

כז סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

ויום. ועלייה זו נפעלת ע"י לימוד התורה שאחר חצות^{כז}, שאז משתתפים עם השכינה ומתחילים בתיקונה, עד שמתחלת לעלות למעלה באצילות בהיות הבוקר, כמו שכתב האר"י ז"ל.

ובל עבודת התפילה באה כהמשך לזה, שע"י התפילה אנו מעלים את השכינה ואת עולמות ב"ע מדרגה אחר מדרגה, ומזמרים פסוקי דזמרה בשירות ותשבחות בכחיתת אנכי אשמח בה"י, כי שמחה גדולה עד מאד הוא להיות אדם נעלה מבחר הברואים, אשר בידו להעלות את השכינה ולגרום תענוג ויחוד גדול ונפלא בשמי השמים. ואף שכל ירידתה למטה מוטלת כאשמה על שכמנו, אבל בכל זאת בעבודתנו

עמה הקב"ה בעלה ונותן תיקון לכל אחד מישראל בכחיתת חשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח (שמואל ב' יד, יד), כמו שיתגלה בשלמות בעת הגאולה והתיקון.

תיקון לימוד התורה לפני התפילה וסדר עבודת התפילה

אבל סוף כל סוף, סובלת השכינה למעננו, ואחותה בחי' לאה עולה ומתעלה במקומה כביכול, ועיניה רואות וכלות מרוב הצער, ממש כמו שהיה בגשמיות עם לאה ורחל נשות יעקב. לכן, מוטל על כל איש ישראל העבודה הגדולה הזאת – מעין בחינת ראש השנה – להעלותה למקומה בתיקון גמור לפי ערך כל יום

כו. זה לשון שער הכוונות בדרושי הלילה שם: ונמצא כי ירידת רחל בחצות היתה לסיבה הנזכרת, ואנו גרמנו כל זה בעונותינו ולכן צריך האדם לבכות ולהשתתף בצערה זה וכו'. ואחר שעשה בכיה זה מיד יקום ויעסוק בתורה עד אור הבוקר, וגם בזה יכוין שהוא לצורך רחל כנזכר וכמו שנבאר, וזה סוד דוד המלך ע"ה שהיה עוסק בתורה בשירות ותשבחות כל חצות לילה לתת עזר וסיוע אל השכינה שהיא רחל הנזכרת וכו', והכונה היא שתכוין לתת נחת רוח אל רחל העומדת בבריאה, כי כמו שבחצות לילה הראשונה היתה לאה הולכת ונתקנת עד נקודת חצות לילה וכו', כן בחצות האחרונה של הלילה רחל הולכת ונתקנת בכח ועסק התורה של בני אדם התחתונים, ובעת עלות השחר נמצאת רחל מתוקנת כדי שתוכל לעלות בתפלת שחרית בעולם האצילות ותזדווג עם בעלה, ובלי ספק שהמכוין לכל זה שנתבאר הנה הוא נקרא באמת שושבינא דמטרוניתא, ובזה תבין שבח העצום שהפליגו לספר בזוהר בשבח מי שעוסק בתורה אחר חצות לילה, עכ"ל.

כז. כמו שכתב הקדושת לוי (קדושות לפורים, קדושה שלישית): וזה הוא פירוש הפסוק (ישעיה סא, י) שוש אישיש בה', כלומר שאדם שמח במה שמביא להקב"ה שמחה במעשיו. וזה הפירוש 'שוש', כלומר שאנכי שש ושמת, במה שאני אישיש בה', שאני גורם ש'אשיש', שאני מביא שמחה בהבורא ברוך הוא כביכול אני מביא שמחה. ואדמו"ר בוצינא קדישא מוהר"ר דוב בעריש זלה"ה אמר גם כן בזה

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

שיהיה קשר זה קשר של קיימא, כי בכל השנה כולה יש ירידה ועלייה חדשה בכל יום, שהרי עדיין לא נושענו ולא נגאלנו. ואם היו ישראל מאמינים יותר בחיבור הנוראה הזוה, שכל פעלותיהם ומעשיהם משפיעים על הייחוד למעלה, כבר היינו נגאלים. ועכ"פ, בראש השנה אז הזמן העיקרי לעבוד על האמונה בכח זה, ולפעול לייחד קוב"ה ושכינתיה לעד, לבל יפרדו עוד.

ה.

האדם צריך לדעת גודל מעלתו ולהתרגל לחשוב באופן נעלה

ועיקר נקודת הענין שצריך להבין מכל המבואר כאן להלכה ולמעשה, שהאדם אינו נברא פשוט ככל שאר הנבראים, אלא הוא מובחר הבריא, ואסור לו להשתקע בכל ענייני קטנות וחיצוניות והבלים המקטינים את האדם בעיני עצמו, כי מחשבות אלו מעכבות אותו בעד עבודתו האמיתית. אלא, יעזוב האדם את הגוף הגשמי שלו, ויתחיל להבין שיש בו כח אלוקי גדול ונורא, ומוטל עליו בכל יום לעשות עבודה חדשה וייחוד חדש^{כח}, וצריך להתרגל לחשוב

מראים אנחנו שאין אנו יכולים לראות את השכינה מושלכת לארץ בשפל המצב, ואנו משתוקקים שתחזור למעלה להתייחד עם בעלה, לכן אחר כך שעת הייחוד – בתפילת שמו"ע – מלמדת השכינה זכות על בניה שהעלוה להיות במקום זה.

בשעת התפילה השכינה מלמדת זכות על בניה ישראל, ולכן מבקשים אז בקשות

וזה מה שכתב האר"י ז"ל לכוין לפני שמו"ע כונה שלמה שיוצא המלך לקבל את השכינה ולהעלותה לעולם האצילות, כי עכשיו בזכות ישראל באה השכינה אל תיקונה, וכשעומדת בהיכל המלך בעולם האצילות היא מתחילה ללמד זכות על ישראל ולהמליץ עליהם טובות, ולכן אז העת והעונה אשר יאתה להקב"ה להושיענו בישיעות רבות, בדעת ובסליחה, רפואה ופרנסה, ככל תיקוני התפילה שתיקנו אנשי כנסת הגדולה בשמונה עשרה ברכות, אשר הם הם תפילות ובקשות השכינה בעד בניה ישראל.

אבן, ראש השנה הוא הזמן העיקרי לעבודה זאת, ואז הוא הזמן הנכון להכניס כוחות עצומות לבקש

הסגנון על זה הפסוק שוש אשיש בה', שאני שש מה שאני משמח במצות הבורא ברוך הוא. אמנם דברינו, שאני שש מה שאני גורם שמחה בהבורא ברוך הוא.

כח. כמו שכתב האר"י ז"ל (שער הכוונות תחילת דרושי השבת): והענין בקיצור הוא, לפי שתכלית מצות התפלה היא לברר הבירורין של השבעת מלכי אדום שמתו, ובכל

כט סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

בעבור אנשים הפועלים כמו יסוד העפר ואינם עושים כלום וכיו"ב, אלא בשביל ישראל שנקראים ראשית, שיודעים את גודל מעלתם וחשיבותם, ויודעים שהקב"ה מתענג מעבודתם, ומצפה כל יום ויום וכל שנה ושנה, שבניו יבינו את המוטל עליהם להעלות את אימם למקומה. ויש כאן קשר נפלא, שהשכינה פועלת למען הילדים והילדים פועלים למען השכינה, וכל מגמתם אך למען יוצרם, לעשות נחת רוח לאביהם שבשמים, והוא תענוג נפלא שאי אפשר לשער כלל.

ויש כוונה מיוחדת לפני תפילת שמו"ע, שתכליתה לחבר את האדם ביחד עם השכינה, כדי שיוכלו לעלות יחד, וז"ל מרן האר"י ז"ל (שער הכוונות כוונת ק"ש, דרוש ח): ובאומרך עוזר דלים העונה לעמו ישראל וכו', תכוין לעשות עצמך עני עם השכינה הנקראת עניה בהיותה כאן למטה, כדי שבהעלותה תזכה לעלות עמה, כנזכר בזהר פרשת בלק (ח"ג קצה, ב) וצריך

באופן רחב ונעלה, ולא באופן מצומצם בקטנות המוחין.

וזה עיקר חידוש האדם, שיכול לעבור קשיים רבים מחמת יסוד העפר, שכל יסוד זה עומד לבלבל ולעכב את האדם, ויכול לקחת קושי זה בעצמו ולהפכו למעלה עצומה בהתגברו על קושי זה. וידע ויבין, שאמו היא השכינה יורדת לסייע בעדו, ומרגעת אותו ופועלת בו מציאות נכונה בבחינת הולדה חדשה, וצריך הוא להחזיר לה טובה כביכול ולהשיבה אל מקומה הראשון.

תענוגו של הקב"ה מאדם היוצא מקליפת יסוד העפר ועובד בגדלות ואל יאמר האדם מי אנכי לפעול ולעשות עבודה גדולה כזאת, כי מחשבות אלו מעצת היצר הם, שהרי אדרבה, אם אין הקב"ה צריך ורוצה עבודה זו, היה יכול לסיים עם כל הענין ולהביא את הגאולה השלמה, כי לא נבראה כל הבריאה ועברו ישראל רק את כל המעברים הרעים והרבים רק

יום ויום ובכל תפלה ותפלה מתבררים ברורי נצוצות חדשות שלא נתבררו מעולם עד העת ההיא ובכל תפלה ותפלה מתבררים ניצוצות שעדיין לא עלו בשום זמן, והנה כפי ערך הניצוצות המתבררות ועולות ממטה למעלה בכל תפלה ותפלה, כן כפי ערך ההוא הוא ערך הזווג העליון ולקיתתם המוחין והמשכתם, וזה סוד טעם החיוב הגדול המוטל עלינו להתפלל בכל יום ובכל שעה, לפי שבכל תפלה ותפלה נעשין בחי' מחודשות מה שלא נעשית בשום תפלה אחרת זולתה, וגם כי על הדרך הזה הוא ענין מצות הק"ש שנצטוינו לקרותה בבקר ובערב בכל יום תמיד, לפי שבכל ק"ש נעשה דבר מחודש למעלה מה שלא נעשה כן בק"ש אחרת זולתה מעולם.

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות

התנהגו בכל דרכיהם ומעשיהם וזכו לראות ולעשות נפלאות.

ביאור ענין חנינא בני די לו בקב חרובין

ובזה יבואר ביאור חדש דברי הבעש"ט זי"ע שפתחנו בהם

על דברי חז"ל 'כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת', כי הנה ידוע שעץ החרובין אינו נותן פירותיו מיד, אלא רק לאחר שבועים שנה, והיינו שההולדה הנעשית מקב חרובין הנזרעים באדמה ניכר רק לאחר זמן רב, ואינו ניכר מיד.

ויש לרמז בזה, שרבי חנינא בן דוסא ידע את גודל הכח האלוקי הנמצא בכל הולדה, כגון בכל מצוה ועבודה שהאדם עושה, הרי נעשה כאן הולדה חדשה כמבואר, והולדה משמעה שהביאו כאן ענין חדש העתיד להשאר לנצחיות, ואף שהאדם עצמו אינו זוכר את העובדא או הפעולה שעשה, אבל אין שכחה לפני כסא הכבוד והקב"ה זוכר ויודע הכל, ואם האדם יתבונן בגודל פעולותיו, ובהשארות האור מפעולותיו לנצח נצחים, בוודאי ישים על לבו להחשיב את פעולותיו, ולעבוד בכל כוחו וכוונתו באופן של גדלות אמיתית, ויזכה להיות ידיד ה' כנכון.

וזה ענין רבי חנינא בן דוסא שהיה די לו בקב חרובין, שהאמין בכוח ההולדה אפילו בדבר מועט

למעבד גרמיה עני בהדי שכינתא וכו', עכ"ל הקדוש. והיינו שצריך האדם לחשוב בגדלות וברוממות, לחבר עצמו עם השכינה בביטול גמור כעני, ובוה האופן יכול לומר ה' ימלוך לעולם ועד, ולפעול יחוד קוב"ה ושכינתיה בתפילתו.

ובוודאי שמיד מתחילים כל המניעות, ויצרו של אדם אומר לו מה העבודה הזאת לך, וכי אתה יכול לפעול במקום גבוה כל כך, ומה שייכות יש לך עם כל העניינים האלו וכדומה. אמנם, האדם צריך לעמוד על עמדו בכל התוקף ולא להאמין לכל הבלבולים האלו, רק להאמין בכח האלוקי אשר בקרבו ובסיוע השכינה העומדת על ימינו, ולעלות מעלה מעלה.

לא על הלחם לבדו יהיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יהיה האדם

וזה היה מדריגת הצדיקים, שהאמינו בכל ליבם בכח האלוקי השוכן בהם ובכל דבר הנמצא תחת השמש, ובוה עלו מעלות רמות. וכגון באכלם מאכלים גשמיים, היתה אמונתם ללא גבול באמיתות דברי התורה שאמרה (דברים ח, א) כי לא על הלחם לבדו יהיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יהיה האדם, והאמינו שחיותם באה מכח החיות האלוקית, ולא שעו לדברי היצה"ר המסית את האדם לחשוב את כל מחשבותיו בדרך הטבע, וכך

סיוע השכינה לאדם ע"י קדושת המצוות לא

כוחו האלוקי, ולהיות מרכבה לשכינה באופן נפלא, וע"י זה יוכל לשבור את כל דרכי הטבע ולפתוח את צינור היראה ועבודת ה', כמבואר בדברי הבעש"ט זיע"א.

שכזה כמו קב חרובין, שפעולותיו ייראו רק לאחר שבעים שנה, כי בכל דבר יש כח אלוקי נורא ונשגב. ובזה פתח את הצינור והשביל לכל באי העולם, להאמין בהתחברות האדם עם